

גליון אל"ה ה'הדבר'ים

דברי תורה של המגיד מישרים החסיד שבכהונה הגה"ח ר' ארי' ליבוש הכהן וויינפעלד ז"ל

מאמר היבת הקודש

דברים ערבים ומתוקים, מלאים זיו ומפיקים, ששמע מקדושים וצדיקים

עובדא נפלאה שאירע אצל מרן רבינו הק' זי"ע
במאכל שהוכנס לביה"כ

ידוע ומפורסם מה שכתבו רבותינו ז"ל, (גיטין ז.) מה בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידן, צדיקים עצמם לא כל שכן, והעיר התוס' (שם ד"ה השתא) במקומו דזה דוקא במידי דאכילה, דהוא מגונה משא"כ בשאר דברים עיי"ש. ודבר זה אפשר לראות עין בעין אצל צדיקים אמיתיים, דהקב"ה מסבב להם כמה סיבות שלא יכשלו בלשונם, איזהו מאכל של איסור רח"ל.

והנה ידוע שהרה"ק מהר"ש מבעלזא זיע"א, הי' מקפיד שלא לאכול דבר שהי' בבית הכסא, כיון ששורה עליו איזהו רוח רעה, (עי' בספר דברי יצחק), וכן נהגו אחריו כמה גדולי ישראל, ושמעתי על זה מהרב רבי נתן יוסף מייזליש (שליט"א) זצ"ל, ששמע מהרבנית מסאטמאר (שתח"י) ע"ה, שמנהגה לגשת לפני רבינו, בכל יום כוס טיי, עם איזהו חתיכת צוקער, ורבינו (שליט"א) זי"ע שותה הטיי כמנהג העולם עם קצת צוקער.

ופעם אחד אירע שלא נגע רבינו (שליט"א) זי"ע, כלל את הצוקער והניח הכל, ודבר כזה לא אירע לעולם, וע"כ הי' לפלא בעיניו, ואחר איזהו ימים שבקשה הדבר וימצא, כי הצוקער ששלחה אז לפני רבינו (שליט"א) זי"ע, הי' עמה בתוך אחת מבגדיה והלכה עמה לבית הכסא, ומ"ש מסתמה לא רצה רבינו (שליט"א) זי"ע לאכול, כי הרגיש בדבר, ולא יאונה לצדיק כל און ע"כ.

ובמסיבה ההוא ישב גם הרב הגאון מפריימאן (שליט"א) זצ"ל, וענה ואמר לו שכל זה הוא קצת פלא בעיניו, שהוא בעצמו שמע מהרה"ק אדמו"ר מקאלשיטין זצלה"ה, שהוא בעצמו ראה פעם אחת את זקינו הרה"ק מצאנז זיע"א, או ששמע מאחד, שראה שפעם אחד יצא לבית הכסא, וחתיכת צוקער ג"כ הי' מונחת בתוך לבושו, ואעפ"כ הי' אוכלו אח"כ ע"כ, ושמעתי ביאר הדברים, כיון דכל עיקר הדבר הוא בתורת הקפדה, ולא מצד ההלכה, וא"כ באופן כזה שהי' מכוסה בבגדיו אין לחוש.

(ארשת שפתים רשימות שנת תשכ"ז - תשל"ב אות ז')

פרשת משפטים

שנה ב' גליון נ"ב

כולל בתוכו

מאמר היבת הקודש

מאמר פניני המגיד

מאמר נביאי האמת

מאמר מכירי כהונה

הספדים

מאמר ארי' שואג

מאמר פניני המגיד

מאמרים ודברים יקרים, מתוך דרשותיו נאמרים, שרשם לעצמו במשך השנים

ואלה המשפטים וגו' (שמות כא א)

יש לפרש ההמשך לפסוק הקודמת, עפ"ד הגמ' שאמרו בג' דברים האדם ניכר, ואחד מהם הוא 'בכיסו', נראה מזה דמה אופן שהאדם מתנהג במשאו ומתנו עם בני אדם, או כדומה לזה, בשאר דיני ממונות, ונכל להכיר מהותו הכללי, גם בשאר עניניו, ועי' בכלי יקר (פ' חיי שרה) עה"פ אותה הוכחת לעבדך ליצחק, שעשה היקף בביאור ענין זה עיי"ש בנועם דבריו הק', ועפ"ז יובן הגמ' שאמרו בגמ' (שבת לא.) דתחילת דינו של אדם שואלין נשאת ונתת באמונה, דלכאורה יש להבין למה שואלין זאת דייקן בתחלת השאלות, הכי אין בתורה עבירות יותר גדולות וחמורות מזה, אע"כ כנ"ל דיני ממונות יפה נדרשת לביור האדם ובחינתו בתהלוכותיו גם בשאר עניניו, ע"כ שפיר מסדרין דינים הללו בתחילת דינו של אדם, וה"ש אשר לא תגלה ערותך עליו, דהיינו חסרון מעשיך ומועט איכותך בתכלית היותך בעולמך הוא רק ע"י ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם והבן (תשל').

ואלה המשפטים (שם)

עפ"ד הבעש"ט דדנין את האדם עפ"י מה שפסק מעצמו על אחרים, ובהו כבר פ' הגמ' (שבת קכו) אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז, והקין קיימת לו לעוה"ב וכו', והדן את חבירו לכף זכות, ובהו יובן שבמדה שאדם מודד מודדין לו, וכשם שהוא דן את אחרים לכף זכות, כך מן השמים ידונו גם אותו לכף זכות, וישפיעו לו רב טוב בעוה"ז ובעוה"ב, כי לא יחשוב ה' לו עון בהרבה דברים, כי ידונו אותו לכף זכות, וכבר אמרתי עפ"ז לפ' אמרם ז"ל, הוי מתונים בדין שלא יאה האדם בהול לדון את חבירו, כי אחר המתנות יכול לדון את כל אדם לכף זכות, אפילו אם לא יעלה על דעתו במשקל הראשון, ועי' בגמ' הנ"ל מה שסיפר עד היכן ירדו לדון את האדם לכף זכות, ואלה המשפטים (כשיש ח"ו דינים על האדם) אשר תשים לפניהם, זה היה כבר לפניהם, ודנו אותו לכף חובה, וע"כ נענשו עכשיו"ש, ואלה מוסף על הראשונים, שזהו רק המשכה ממה שכבר היה בראשונה לדון את חבירו.

ואלה המשפטים וגו'. (שם)

ועי' בזה"ק שכ' אלן אינו רזין דגלגליא ורזין דנשמתא וצ"ב. ונלפע"ד בהקדים מ"ש באוהה"ק (ד"ה שיה), שמוצוה זו היא לזכות כאו"א כשיהיה עבד לא יעבוד בו לעולם, ובהו יתרו כי כל עבד הנמכר אינו אלא לצד דוחקו או גנב ומכרוהו ב"ד, וזה יסובבו העוני ובאותו מצב כולם עשירים היו, ואין זה אלא לדבר "המתגלגל" וכל אחד ישים לפניו, שאליו נוגע החסד דלמא יתגלגל עליו הגלגל, וזהו זכות הוא לו עכדה"ק. ובאמת כן דרשו רז"ל בפסוק כי בגלל הדבר הזה גלגל החוזר בעולם, וי"ל שזהו כוונת הוזה"ק במ"ש אית מאן דפרע בגופיה ואית מאן דפרע בממוניה, דישנה אנשים שזוכים להתייסר בעוה"ז ביסורי עוני, נמצא שהוא פרע בממוניה, כי עני חשוב כמת, נמצא שנחשב שכבר

מת, ועכשיו מתגלגל בעוני בגלגול החוזר בעולם, שזהו תחת הגלגול האמיתי, כי גם הוא כבר נחשב כמת ומתגלגל כעת במצב אחרת, אבל ישנה בני"א שנפרעים בגופם רח"ל וימוכו בעונם וימותו ושוב יסבלו עוה"פ צער גלגול, וה"ש הוזה"ק אילון אינון חדידין דגולגליא וכו', כדברי האוהה"ק הנ"ל דכשישים לפניו דאלה המשפטים נוגע אליו, כי שמו יתגלגל עליו הגלגל, ומקבל עליו גלגל זה, אז עיי"ז שוב נפטר מגלגול האמיתי כנ"ל, כי יהיה מהני שנפטרים בממונם, ואם לאו ח"ו יצטרך להתגלגל בפועל ממש, ואולי ומזה נקח לעבוד את ה', שלא נטה לבנינו אחר פתיות הקנאה, דלפעמים יהיה האדם כל ימי חייו בעשירות, ולבסוף חיים שנים שלם שיצטרך להתגלגל עוה"פ, משא"כ מי יודע לעת כזאת שיש הרבה בני"א שסובלין צער ועוני, ועיי"ז תושעון בשובה ונחת, שלא יצטרכו להתגלגל עוה"פ (תשל').

וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחו לקחנו למות (שם יד)

פסוק זה נפל בפי אחר שלמדתי השיעור, (בכולל בוקר מעורר השהר) במסכת (חולין י"ז:) דאיתא שם שלש פגיונות הן וכו', וכולן פגיונות כדי פגמת "המזבח" כדי שתחגור

ואני בעצמי שמעתי בעצמי, בתוך דברי סוד שיח שרפי קודש, של כ"ק

מון שליט"א, פעם אחד ביום שני דסוכות, שתירין בתוך דבריו קושיית הרשב"א, שהקשה למה אין מברכין על הלולב, בנוסח שכתוב בתורה, דהיינו על "לקחת לולב", על שם הפסוק, 'ולקחתם לכם ביום הראשון', ותירין ע"פ מדרש שאיתא שם שד' מינים של הלולב, מסוגל לעשירות והלשון קיחה מורה על כסף, כדילפינן בפ"ק דקידושין קיחה משה עפרון, וא"כ אם יברך על "לקחת לולב", חיישין שמתוך הלשון יכיר שזהו מסוגל לעשירות, וא"כ יעשה המצוה רק לטובת ולהנאת עצמו ח"ו, וזהו איסור גמור כמבואר, ובודאי בתורה נאמר זה הלשון מפני שהקב"ה בודאי רוצה להעשיר אותנו, אבל אנו אסור להתכוון לזה עכדה"ק (תשכ"ז).

בה הצפורן. והקשה התוס' (שם ד"ה פגמת וכו') והא דלא חזוב בהדייהו "פגמת מזבח", ולימא ד' פגמת הן, ותירצו בתוס' דלכחילה לא רצה לכללן יחד משום "דפגמת המזבח" בהדיא כתיב (דברים כ"ז) אבנים "שלימות" אע"ג דבקדשים נמי כתיב "תמים", לא משמע ממש בלא פגמה, דבכמה מקומות לא חיישין אם נחתך ממנו הבשר או העצם עכ"ד. ורצה לומר דיש לחלק ביניהם, דיש חילוק בין שלימות - לתמים, דתמים אינו משמע ממש, וקמ"ל דכולן יש להם דין מזבח ופגמתן כדי פגמת מזבח.

ועל פי זה יש לפרש הפסוק בטוב טעם ודעת, וכי יזיד איש [זהו היצר הרע] על רעהו להרגו בערמה, ואם כן תוכל לחטוא קצת ח"ו, על זה ממשיך הפסוק מעם מזבחו תקחנו למות, דכולן השוו "למזבח" ומה שם פוסל במשהו, אף כל פוסל במשהו, ומזה תקחנו למות שלא יחטיא אותך.

כאשר ישית עליו בעל האשה (שם כג)

יש לדייק למה אין האשה באת בעצמה להיותה היא בעלת הדין ודברים, וי"ל לפ"ד הגמ' (שבועות ל.) דכל כבודה בת מלך פנימה, ואף דלא קיימא הכי לפי המסקנא דשם,

עפ"כ לכתחילה כשיש לה בעל לא יאות שתבוא היא, וכן מוכח מרש"י (שם: ד"ה) באשת ר"ה שבאה לר"ג ופי' רש"י אחר שמת בעלה, [ר"ה] דיש להבין מאין לקח זאת רש"י, אע"כ ש"מ דאם היה חי היה בא בעצמה כנ"ל, ועי' בגמ' (נה"כ) ובתוס' (שם ד"ה) כל יומא הוי מטהר לה כה"ג, דק"ק לפי ב' תירוצים הראשונים, למה לא הלך ר"ג בעצמו לשאול, כיון שלא היה בקי, או שהיה לבו נוקפו לפסוק בעצמו, ויקיים בזה כל כבודה בת מלך, משא"כ לפי תי' הג' א"ש כדי שלא תתגנה בכה"ג לא נאמר הא דכל כבודה וכו'.

ולא תענה על רב לנטות (שם כג ב)

שיחה נאה נפל בדעת, כל העולם פותחים את פיהם, בטענות על כ"ק רבינו שליט"א, האין הוא היחיד יכול להוציא את עצמו מן הכלל כולו, ולדרוש מעצמו שיטה חדשה, שהוא היפך דעת העולם, והלא בתורה נאמר אחרי רבים להטות, וטענתם נכזבה בתכלית מכל וכל, כמו שביאר רבינו באריכות בספרו הק' ויואל משה, וגם לרבות בקונטרס על הגאולה ועל התמורה, ובהו חשבתי בדרך צחות, שלהם נאה שעליהם צוה התורה בכגון דא, 'ולא תענה על רב' (כמ"ש רש"י ד"ל שא"ת ר"ב אלא רב שאין חולקין על מופלא שבב"ד) 'לנטות' (שתרצה לנטותו מדעתו בטענת) 'אחרי רבים להטות', לא תעשה כן רק תשמע לקולו, ולא תהיה אחרי רבים לרעות (תשכ"ט).

ששת ימים וכו' ובוים השביעי תשובת וגו', ובכל אשר אמרתי וגו' ושם אלהים אחרים לא תזכירו (שם יב - יג)

יבואר עפ"י"מ שאמר רז"ל כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, וה"ש ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו, [דהיינו שמירת שבת שהזהיר בפ' שקודם לזה] אז ושם אלהים אחרים לא תזכירו, לא יזכרו עוד חטא עבודה זרה, כי סר עונך וחטאתך תכופר בעזה"ת.

ועבדתם את ד' אלקיכם (שמות כג כה)

להבין המשך הפ' נלפע"ד עפ"י הגמ' (ברכות ה.) כל שהקב"ה חפץ בו מדכאו ביסורין וכו', ואם קבלם מה שכרו יראה זרע יאריך ימים, שוב אמרו שם דיסורים של אהבה הוא שאין בהם ביטול תורה, ורשיד"ל פי' שם יסורים של אהבה הקב"ה מייסו בעוה"ז בלא שום עון כדי להרבות שכרו בעוה"ב יותר מכדי זכויותיו ע"כ, וראיתי בבית שמואל אחרון פ' זו שפי' עפ"י"מ שדרשו בתענית בקרבך, דקאי אנשמה וז"פ כשתעבדו את ה' ואף דלפעמים יהיה לכם יסורים, דכי אשר יאהב ה' יוכיח ביסורים של אהבה, מכל מקום ביסורים של אהבה אין בהם ביטול תורה, וא"כ אין לו יסורים רק לגוף ולא לנשמה, לזה אמר והסירותי מחלה מקרבך, ר"ל שלא יהיה מחלה לנשמה, דיסורים של אהבה אין בהם ביטול תורה, ע"כ ובהו יובן שפיר ההמשך כיון דשכר של יסורי האהבה הוא יראה זרע יאריך ימים, וע"כ אמה"כ לא תהיה משכלה וגו', ושוב אמר את מספר ימך אמלא (תשנ"ג).

המשך מאמר אר"י שואג מעמוד י"ב
טאקען דער
'מרא דאתרא',
וועלכער איז
נישט נאר רב דאהי אין אנטווערפען, ער איז
'אנטווערפענער רב' אין די גאנצע וועלט, ביי
אלע קרייזען אין שייכטען, אהן אויסנאם, ער
איז אנערקענט אין געשעצט אלץ גדול בתורה
און גדול במעשים, ער וואלט געקענט זיצען
במנוחת שלום ושלוח, אבער ער איז ווי א גר
בעוה"י, ער האט זיך מקבל געוועהן צי טוהן
פאר יודענס וועגען, צו איז דאס ארויסהעלפען
א יוד, צו חתונה מאכען א יתומה רח"ל, אדער
ארויס העלפען עניי א"י.

אוי פארדעם ווערט ער פארשווארצט, אין
גייט ארום נע ונד, אבער קיינער ווייסט נישט
ווי לעכטיג ס'ווערט אין הונדערטער הייזער,
ווען דער רב גייט ארום פערזענליך און א"י,
פארטיילענדיג זיין שטיצע, דער ויצילני מחרב
פרעה ליגט איהם נאך פאר די אויגען, ער קען
זיצען ביי א פרישטאג, און פלוצלונג פארלירט
ער דעם אפעטיט, אין טרערן פארלויפען איהם
אין די אויגען, ווייל ער שטעלט זיך פאר, ווי
די איראנער יוגלעך און מיידלעך, שמאגלען
זיך אדורך די גערעניץ, ווער איז געוועהן פון
די ערשטע צו פארען קיין רויסלאנד העלפען
פליטים, ווער איז פון די ערשטע צו העלפען

מיט מסינ"פ ממש, דעם
וועלט'ס בארימטע הצלה
ארגאנאזאציע "רב טוב",
פאר אחב"י פליטי חרב, דער
אנטווערפענער רב שליט"א
[הגאון רבי חיים קרייסווירט],
עס בלייבט איבער צו לאזען
א ברכה, ווי די גמ' זאגט (ר"ה
יח), אז אביי וועלכער האט
עוסק געוועהן, הן בתורה
והן בגמ"ח, האט געלעבט
לענגער, פון רבה וועלכער האט עוסק
געוועהן נאר בתורה, זאל השי"ת געבען פאר'ן
רב אריכות ימים, בבריאות השלימות וכה לחי
בתורה ובמעש"ט.

מיט דעם איז שוין פארשטענדליך, דער
שתיים סנהדרין אצל המזבח, ווייל א מזבח
האט מכפר געוועהן אויף עבירות, מונע זיין
דין ח"י, אזוי אויך אז יש דין למטה אין דין
למעלה, איז מכפר אויף דינים, און אויף דעם
זאגט רש"י, כשלחן הערוך ומוכן לאכול, ווייל
חז"ל זאגען, בזמן שביהמ"ק קיים מזבח מכפר,
ועכשיו שלחנו של אדם מכפר, אז מ'געט
צועסען פאר יודן, מ'קומט זיך צוזאמען ביי א
מלוה מלכה לטובת א מוסד, איז בחסד ואמת
יכופר עון, דער שלחן ערוך איז מכפר פונקט
ווי דער מזבח.

אזוי ווי מ'רעט פון אזא רב, אזוי איז
אנטווערפן באוויסט אין דער וועלט, אלץ א
שטאט פון בעלי צדקה וחסד, אנגעהויבען ביים
רב, אין ביים פשעווארסקען רבין שליט"א, אין
אזוי אויך ווערט נמשך ביי די בעלי בתים אין
שטאט, אויך כ'וועלען דא אויסרומען א בעל
צדקה, וועט מען מיר וועלען זאגען די גמ' אין
מנחות (פה). תבן אתה מכניס לעפריים ?, וועט
מעט זיי צירוק ענפערען, וואס משה רבינו ע"ה
האט געענטפערט, אמרי אינשי למתא ירקא,
ירקא שקול, דארט איז דא בעסערע מבינים,
כ'מיין אז דאס זעלבע, אין אזא שטאט וואס
שפרידעלט מיט צדקה, וועט מען טאקע זיין
בעסערע מבינים, אויף א בעל צדקה.

אייענטליך א בעל צדקה, איז נישט אזוי
גרינג צי זיין, ויקחו לי תרומה לי לשמי, אז
דער אייבישטער געט די זכיה, קען מען זיין
א בעל צדקה, נישט יעדער איז זוכה צי דעם,
אין אפילו ווען יא הייבט זיך אהן א פרישע
שאלה, "לי לשמי" מיינט ער עס טאקע לשם
שמים אדער נישט.

**עס שטייט אין ס' דבש השדה אויף די גמ'
(שבת קנא). נתן תתן כי בגלל וגו', לגלג החוזר
בעולם איז שווער איז דאס שכר מצוה, אז זיין
זוהן זאל דארפען אנקומען צו צדקה, נאר וואס**

דא האנדעלט זיך פון א יוד וואס משמ"י
קזכי ליה, צו טיילען צדקה אויף א ברייטען
פארנעם, וויפיעל פרוואטע יודען האט ער
שוין מחיה געוועהן, פאר יעדען איז באוויסט
דער כולל אין לאנדאן, דאס ביהמ"ד אין
לעקוואוד, וויפיל האט ער שוין געלייטעט
פאר מוסדות סאטמאר בכלל, ובפרט פאר
אנטווערפן און דער נייער בנין, האט ער
ארויסגענומען א חלק יפה, בעין יפה וברוח
נדיבה בחפץ לב, מיינט איהר דאך אז דאס
איז אין זיין אייגענעם ניין, כבוד הרבני
הנגיד המפואר המפו' מו"ה חיים משה
סטרולאוויטש, פון די פני העדה און ווען
עיר הבריה, איז נאך מוחזקת לו מאבותיו,
ווער געדענקט דען נישט זיין טאטען ז"ל ר'
שמאל יצחק, וואס האט געהאט מסינ"פ צי
טוהן, אין וואס ער האט געטוהן איז געוועהן
בלב ונפש, ווען רביה"ק ז"ע איז געוועהן און
ווען בימים ההם, האט ער אויס געצאלט דעם
גאנצען שבת, ולהבלח"ט רבינו שליט"א, האט
דעם דאזיגען איינציגען מענטש דארמאנט ביי
די הכתרה.

אויך זיין שווער ר' ברוך מיכל ווידער
ז"ל, איז פאקטיש געוועהן דער ערשטער
מענטש איז אנטווערפען, וועלכער האט
בשעתו געגרינדעט דעם
בית רחל, ער האט דערפאר
געהאט אויסצושטיין גרויסע
רדיפות אין די בערזע, זיי
וואלטען נאך א סך מער
געטוהן, ווען זיי וואלטען
געהאט די מעגליכקייטען,
זיי האבען שוין באשאפען
די נשמות פון די מלאכים,
האט זיי השי"ת געהאלפען,
אז פון זיי זאל ארויסקומען

אן עושר, וואס זאל בפועל מאכען די גופים,
זיין שם טוב האט דערגרייכט א קלימאקס,
אז איינער פון די צדיקי הדור, האבען זיך
מיט איהם משדך געוועהן, אין די חתונה
וועט אי"ה בקרוב זיין ברוב פאר והדר,
געווענליך אזא עושר איז מקיים די ערשטע
ויקחו לי תרומה, פון די ערשטע צי ווייזען א
מוסטער, אין דערנאך איז מאת כל איש אלע
יודען אשר ידבנו לבו, זענען זיך משתתף, אין
דערנאך קוקט ער זיך איהם, אויב ס'פעלט
אויס נאך איז נאכמאהל, תקחו את תרומתי,
אלוז כבוד הרבני הנגיד המפו' מו"ה חיים
משה, מיר בעטען למען כיבוד אב ולמען
כבוד התורה, עמוד על רגליך לעמוד בראש,
כדי מיר זאלען מקיים זין דעם פסוק מתן
אדם ירחיב לו ולך פני גדולים ינחנו! עמוד!
עמוד! עמוד! "חתן התורה".

מאמר נביאי האמת

**אתם לא שמעתם אלי לקרא דרוור איש לאחיו וכו' הנני קורא לכם דרוור נאם ה'
אל החרב אל הדבר וגו' (ירמיה לד יז)**

ולכאורה מאי כולי האי לענוש כל כך, בעברם על מצות עשה אחת, מכל אשר לא
תעשנה, ונלפענ"ד עפי"ד הגמ' (מנחות) דבעידן ריתחא מענשינן על עשה, וזש"ה הנני
קורא לכם דרוור נאם ה', דהיינו שהקב"ה יסור ח"ו השגחתו מהם, בעת עידן ריתחא, דהיינו
אל החרב, בעת שיהיה זמן מלחמה, אל הדבר וכו', ועפי"ז יובן קצת כנלפענ"ד.

**דען פון יעדע מצוה ווערט באשאפען א מלאך,
ווער עס טוט ברצון הטוב, ווערט באשאפען א
מלאך מיט א גוף און א נשמה, אויב ער טוט אהן
א רצון, ווערט באשאפען נאר א גוף, ווייטער
עניים וואס האבען א גוט הארץ, זיי וויללען
טוהן, ד.ה. זיי האבען א' מחשבה טובה, פון
די מחשבה ווערט באשאפען נאר נשמות אהן
גופים, קומט אויס אז דער עושר דארף האבען,
אז פון אים זאל ארויסקומען ארימעלייט, אז
זיי זאלען משלים זיין די מחשבה טובה, אין
דער ארימאן דארף האבען ס'זאל ארויסקומען
פון איהם אן עושר, ס'זאל זיין א מעשה, אויך
אז ס'זאלען זיך ציזאמען שטעלען די נשמות
מיט די גופים, אין דאס מיינט לגלג החוזר, אין
אויב אזוי איז בעסער מ'זאל געבען ברצון, אין
באשאפען גאנצע מלאכים, און דעמאלטס וועט
זיין עשירות לו ולזרעו.**

מאמר מכירי פהונ"ה

דברי זכרון והערכה מאת ידידי ומכירי הרה"ג המחבר ז"ל

בס"ד

לכבוד מערכת הגליון הנפלא אל"ה הדברים חידושים נפלאים מאת ידי"ג הבלתי נשכח הכהן הגדול מאחיו הרה"ח ר' ארי' ליבוש וויינפעלד ז"ל מה נאמר ומה נדבר! כבר עבר שנה שלימה מיום אשר הגיענו הבשורה הקשה, ידידינו היקר ר' ליבוש איננו! המבטא הנכון על ר' ליבוש אינו רק מה שקראו חז"ל איש האשכולות פי' איש שהכל בו פירש"י תורה ויראת חטא וגמילות חסדים פשוטו כמשמעו זהו מה שהיה ר' ליבוש.

והנה כבר אמרו חז"ל במד"ר (קהלת יב) שבשעה שאדם נפטר מן העולם הקב"ה אומר למלאכי השרת ראו מה הבריות אומרות עליו כשר היה ירא שמים היה פלוני זה עי"ש וא"כ צא ולמד מה שנאמר עליו בין ידידי ומכיריו לתקופה ארוכה אחר פטירתו, היה נהנה מיגיע כפו שמבואר בגמ' שגדול הנהנה מיגיכ כפו יותר מיראת שמים והיה באמת תלמיד חכם גדול נהנתי מאוד להשתעשע עמו בדברי תורה היה בקי נפלא הן בספרי דרוש והן ספרי חסידות זה באמת אבדה שאין לה תמורה.

מכל מקום לא מש מזכרוני מימי בחרותו מלפני ששים שנה, שהגם שר' ליבוש למד בישיבה"ק סיגוט, אצל רבינו בעל ברך משה זצוק"ל, מ"מ היה בא בקביעות בליל שב"ק, לשולחנו של צדיק רביה"ק בעל דברי יואל זצוק"ל, ונשאר שם בקביעות עד הסוף, בו בזמן שרוב בחורים לא נשארו שם, ואחר שיצא רביה"ק מביהמ"ד נשארו שם, והיינו חוזרים על החידו"ת ששמענו מפ"ק של רבינו ז"ל, ור' ליבוש בזכרונו הנפלא היה זוכר היטב התורה בכל פרטי' ודיקדוקיה כל הקושיות וכל הדרוש וכו'.

וכן א"א שלא להזכיר ה'פארהערן שלו בישיבה קטנה פה בקרית יואל, וב"ה תשעה מבני שיחיו נבחנו על ידו, אשר בהשכל ובדעת בא להבחינות מוכן ומזומן בכמה דרגות של שאלות למצוינים, ולבינונים וכו' וכו', וכל א' כפי דרגא דיליה המצוינים היה בוחן הדק היטב היטב הדק, ולהחלשים היה נותן להם ההרגש שהצליחו בהבחינה, אשר עי"ז קבלו חיזוק עצום לעלות בהתמדת לימוד התורה"ק.

ר' ליבוש! אתה הלכת למנוחות, ואותנו עזבת לאנחות, וזאת נחמתנו שהחידושים שלך נדפסים, והוא לשיחה וללימוד בין ידידיך הזוכרים אותך, ונא אל תשכח אותנו, ותהי' למליץ יושר בעדינו עדי נזכה לביאת גואלינו.

הכו"ח אלימלך שלמה שווארטץ

פה קרית יואל

לכבוד מערכת גליון אל"ה הדברים העוסקים במלאכת הקודש להו"ל ולהפיץ חידו"ת ודרשות ומאמרים מאת המגיד מישרים הנודע בשערים הרה"ג ר' ארי' ליבוש הכהן וויינפעלד ז"ל

לאור בקשת המערכת אעלה ב' נקודות אשר הם כמעט בלתי מצויים בימינו אלה

ראשית כל הדביקות שהיה לו לרבו המובהק ה"ה הגה"צ ריח"מ פר"מ זצוק"ל דומ"ץ ק"ק סאטמאר שהיה דבוק בו וכל שאלותיו וספיקיו היה שואל אותו ותמיד הפליא כח ההוראה שלו באמרו שאף שידע כל ההתירים מ"מ היה מתון לעיין היטב בכל שאלה להשיב על בריו וכמו"כ היה מזכיר עצמו וב"ב לפניו בקו"פ בהיותו רבו מובהק וכאשר היה רגיל על לשונו תמיד לחזור על דברי חז"ל דרש רפב"ח כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים

ועוד רגע אדבר במה שאמר לי פעם אחד, במנהג שנהג בכל שתא בימי ראש השנה, היה לומד משניות לע"ג כל הצדיקים שהיה דבוק בהם, וכן לע"ג רבותיו שנבג"מ, וגם לע"ג הוריו ובני משפחתו ז"ל, באומרו שהיות שאיתא בספה"ק שגם הנשמות נידונין בימים האלה, ע"כ רצה לעשות להם טובה בלימוד משניות, והוא לחידוש גדול וצריכין לבקש אם מובא בספרים.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, וזכות הפצת דברי תורה שלו יהא לעילוי נשמתו ובזכות זה תזכו שיהיה מליץ יושר לכל ב"ב ומכיריו עד יעמוד לקץ הימין במהרה.

מאיר פריעד מאויזוארש

הללויה-אודה ה' בכל לבב...

עדיין מצלצל באזנינו הזמירות שמענו מדי שבת בשבתו "בקול שאגת אריה" חכו ממתקים וכולו מחמדים זה דודי וזה רעי ה"ה ידידינו עוז וידיד כל "בית ישראל" הבלתי נשכח מאתנו, הרב הגאון החסיד המפורסם כהן שדעתו יפה כש"ת מוה"ר ארי' ליבוש הכהן ויינפעלד זכרונו לברכה

אבל יחיד עשו לך מתפללי בית מדרשינו בית ישראל דהוניאד בשכונת סעקשן איינ"ס בקרית מלך רב עיר הצדק קרית יואל יצ"ו, אשר זכתה בית מדרשינו מיום הוסדה להאי אור נחמד ונעים, נהורא דנפישא, מיקירי קרתא דשופריא, והיה מפאר את בית המקדש מעט הזה כאשר היה מנכבדי המתפללים, וחיבה יתירה נודעת לנו כשהשפיע לנו בכל עת מצוא בשבתות וימים טובים וזכינו שהשפיע עלינו מאור תורתו וחכמתו

ולא יאומן כי יסופר כי עברה עלינו שנה שלימה, מאז הלקח מאתנו, האי שופרא דבלע בארעא, וחבל על דאבדין, על האי חסיד והאי עניו שהי' בו רוח חיים שיש בו אהבת תורה ויראת שמים, ונפח בקרבינו טללי תחי' בכל עת ועידן

מכבדו בחייו ומכבדו במוותו, וכבוד גדול עשו לו במוותו ה"ה בניו וחתניו ויוצ"ח שליט"א בהוציאם לאור הגליון הנפלא אל"ה הדברים אשר דבר בזמנים שונים וממה שהעלה על הכתב, ורבים הם הנהנים ממנו מדי שבוע בשבוע, ועל של עתה באנו לקראת היומא דהילולא קמייטא אמרנו וענינו לקדמכם בברכה חברי המערכת בקצת דברי הערכה, בקוצר אמרים הרהורי דברים

הן ידוע מש"כ בספה"ק (עי' בנוע"א ובדברי יחזקאל ועוד) על משחז"ל כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וכו' ופירשו ז"ל שצדיקים הם שביל וצינור להמשיך השפעות טובות לבנ"י בזכותם, וזהו כל העולם ניזון שהעולם נתברך בהשפעות ב"שביל" ע"י השביל של חנינא בני ע"כ, ולדרכם נאמר כאשר חסידים ואנשי מעשה בני עלי' המסתובבים בקרב עם סגולה ולמדים ממעשיהם בתורה ויראת שמים הן המה ה"שביל" והדרך ללמד את העם ע"י התנהגותם הטובה והישרה את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון.

הנה ידידינו ר' ליבוש ז"ל הי' ה"שביל" לכל אנשי שלומינו מתפללי בית מדרשינו ובני שכונתנו לדמות ודוגמא אישית איך להתנהג בג' עמודי עולם בתורה, ועבודה, וגמילות חסדים

תורה: אך מן המותר לציין גדלותו בתורה המפורסמת לכל, הן בהתמדתו ושקידתו הנפלאה ערב ובוקר וצהרים והשים לילות כימים מתוך עמקות נאמנה ויגיעה עצומה והן בבקיאותו בכל מכמני התורה בש"ס ופוסקים, ושו"ע ונושאי כליו, ובספרי חסידות ודרוש שהיה ידיו רב לו, ושיעוריו ברבים דבכל אתר ואתר היו נודע בשערים שנמסרו בבהירות נפלאה והיה איש האשכולות שהכל בו כרכא דכולא בי' במלוא מובן המלה

וזאת למודעי שלמרות גדלותו בתורה היה מתנהג בענות חן וכמש"כ בספה"ק דגל מחנה אפרים בפ' ויקר לפ' האלף זעירא מה שעולם אומרים "לומדים לערנען יא און חסידים לערנען ניט" דהיינו שיש לומדים שלומדים ו-יא שהם בכלי גאווה ומלא ישות וחסידים לומדים ו-ניט שהם שפלים בעיני עצמם ונכנעים באמת והנה ר' ליבוש ז"ל אף שהיה מהלומדים הותיקים והיה תלמיד חכם מובהק באמת עכ"ז לא התנהג עצמו באיצטלא דרבנן משום זה בשום אופן וצורה שהוא,

לדוגמא שראינו אצלו: שבכל פעם שדרש במקלות איזה ת"ח אחר, או בשל"ס תורה של הרב דביהמ"ד שליט"א השיש אזנו כאפרכסת לקבל לקח כאילו היה אדם שלא למד מעולם והשים לבו לשמוע כל תיבה ותיבה כשמוע עכשיו דבר חידוש בפעם הראשון ואז לאחר התורה או הדרשה כמעט מן הנמנע שלא להוסיף נופח מדליה מענין לענין, מספרי רביה"ק במקום אחר, אן עפ"י דברי שאר ספרים מגדולי ישראל או מספרי חסידות לדורותיהם

ב' משפטים תשפ"ה

זכרנו ימים מקדם, בעת למדנו בישיבה הקדושה בצילא דמהימנותא דרבינו הקדוש זי"ע בשנים תשכ"ו - תשכ"ח ומאז היה הרה"ג מוה"ר לייביש ז"ל מאריות שבחבורה ועלה ונתעלה, בתורה ועבודה, בהתמדתו הגדולה, באשמורת הבוקר כל ימיו והיה לשם ולתפארה, וזכה לחדש חידושים נפלאים ומתוקים, בהלכה ובאגדה, והיה דורש טוב לעמו בלשון לימודים, לעורר בני ישראל בשבתות וימים טובים, כאחד הגדולים, והראה לי כמה חיבורים גדולים, וזכה שיתאמרו בי מדרשא מחידושי תורתו וגם קיים וקנה לך חבר וכל מה שחידש ודרש אל הגיון ועי"ז שפתותיו דובבות, ומתאמרי מהני מילי טבא בבי מדרשא

וחבל על השמש הגדול שנשקע שלא בעונתו, וכבר אמרו דבריהם הן הן זכרונם והמדפיסים מדבריו וחידושי היקרים עושים חסד עם החיים ועם אלו אשר הם בעולם האמת וימליץ טוב על כל בני המשפחה הי"ו עדי יקוצו וירננו שוכני עפר בביאת משיח צדקינו בב"א בברכה והצלחה להלן לפרסם חידושי תורתו

סיפר לנו הרב שליט"א, כאשר בא לנחם האבלים הכניס אותו בנו הר"ר משה הי"ו להספרים שטוב שלו והראה אותו שאנק מלא מכותל אל כותל מלא בכתבי יד מחידושי תורה בכל חלקי התורה, המקום יהא בעוזרם להוציאם לאור ולעשות ניחא לנשמתו הטוהרה בג"מ עבודה: ר' ליבוש היה לנו לשביל ומורה דרך בעבודה שבלב זו תפלה כאשר בא יבא ברנה להתפלל בבית מדרשינו - ובשנותיו האחרונות לימי חייו היה זה לפעמים ממש מסירות נפש כאשר סבל הרבה על רגליו ועל לבו רח"ל - לא אירע פעם שיגיע אחר זמן התפלה הן בשחרית והן במנחה, הקדים לבית ה' והמתין שם כבר להתפלל עם הציבור ועסק בתורה וחסידות עד התחלת התפילה וכשהגיע עת תפלה לא שחח עם איש רק שפח נפשו לקונו מלה במלה אשר לב כל שומע נמס בשמוע נוסח תפילתו בעריבות ומתיקות כבן המתחטא לאביו ונשמע קולו בבואו אל הקודש בכל היכל הביהמ"ד, מי מלל ומי פלל כאשר זכינו מפעם לפעם שירד לפני התיבה בקול אדיר וחזק בהשתפכות הנפש והתפלל לפני ה' מקרב לבו הזך, זכרנו ימים מקדם כאשר הזדמן שהתפלל תפלת שחרית לפני התיבה **כאשר הגיע לברכת ישתבח געה בככי בתיבות בורא כל הנשמות** ואע"ג דאיהו לא חזי... נר ה' נשמת אדם, אה! הגעגועין וציפוי' להגאולה בתפלת **ממקומך מלכינו תופיע** וגו' מי יתן והיה...

עבודה והנאה מיוחדת הי' לר' ליבוש בענין התבטלות והתדבקות לצדיקים הקודמים, ולהיות נמנה בין חסידישע אידן כדוגמת היושבים בימים ההם ובפרט לצדיקי בית צאנז שינאווא וסטרפאקוב זי"ע שתמיד דיבר מגדולת קדושתם, והיה בקי מאד בתולדות ימי חייהם הקדושים וסיפר תמיד עובדות והנהגות למען ידעו דור אחרון פעולות צדיקים לחיים, והיה ענינים אלו חשוב בעיניו כתורה שלימה ומסר נפשו עליו כממית עצמו באהלה של תורה

לדוגמא! הן מפורסם בית מדרשינו למקום אשר בו מתקבצים חסידים ואנשי מעשה בכל מוצש"ק ועורכים סעודת מלוה מלכה ומספרים מצדיקים הקודמים כאשר נהוג בין יראים ושלימים מקדמת דנא, ועוד זאת עורכים סעודות הלולא וחסידישע פארברענגען בעת הלולא דצדיקיא של הרה"ק ר' אלימלך זי"ע והרה"ק מצאנז ושינאווא ועוד זיעועכ"א, ובמשך השנים שהיה דר פה השתתף בהסעודות הנ"ל והעניק לנו מאוצרו הטוב בסיפורי צדיקים ועובדות אשר קבל ממקורות נאמנים, ואף גם כאשר אנה ה' לידו שלא היה כאן במשך כל השנה עכ"ז פעל כל זאת להמצא כאן בעת הסעודה, וכירנא פע"א כאשר ישב עמנו באמצע סעודת הלולא של הרה"ק משינאווא זי"ע וא' צלצל אליו על הטעלפאון, וענה אליו **איך קען נישט יעצט רעדן איך בין אין שינאווא יעצט!** ובאמת לא היה זה סתם ווערטל כי הרגיש בעצמו באמת כן כאשר ישב שם ודיבר מגודל מעלת וקדושת הצדיק זי"ע, וכאשר ידוע שהצדיקים נהנים מאוד כאשר מדברים מהם בהאי עלמא ומקווים אנו אשר גם שם בשמים יש לו שייכות עם הצדיקים ובטח הם מכירים לו טובה למעלה

גמילות חסדים: ר' לייבוש הורה לנו "שביל" בענין גמילות חסדים בגוף ונפש שהצטיין בזה מאוד מאוד שבכל עת חשב מזולתו ודקדק להיטיב לזולתו תמיד ב"גוט ווארט" ובשאלת שלום בשמייכל הנעים על שפתותיו השושנים - על אף כל הרפתקאות דעשו עליו בזמנים שונים מכמה עניינים ובפרט כאשר נלקחה ממנו אשת נעוריו באופן מבהיל - בכל זאת תמיד היתה צהלתו על פניו למגדול ועד קטן החל מהגה"צ הרב שליט"א שנהג בו טובת עין ונתן לו תמיד הרגשה של ידידות עצומה והכרת הטוב ולאחר כל תפלה בא אצלו בענותנותו, לברך ברכת גוט שבת, ואף בימות החול ושחח עמו וואס הערט זיך וואס טוסטו מתוך אהבה עזה והגדיל בדברי שבח על דברי תורתו ועל תפילותיו הנעימות, וכן היה לכל יחיד ויחיד כ"א הרגיש שהוא ידידו וחבירו הפרטי ואף האברכים הצעירים ממנו בשנים רבות א' יעדן האט ער אינזין געהאט ונתן לו גריס פעם לאביו פעם לחותנו וכדו' וואס טוסטו ווי אזוי גייט עס כ'האב הנאה ביסט מצליח וזה נקרא גמילות חסדים אמיתי ותורת חסד על לשונו כי שמח ושימח כל סביבו,

ולעולם לא תמוש מאתנו השבת קודש פ' וארא העעל"ט דשנת תשפ"ד כאשר בא לשבות אצלינו לרגל השמחה בבית הרב, והשתתף משך כל השבת עלי' לתורה כאילו היתה שמחת משפחתית, ומה מאוד בסעודת רעוא דרעווין לפני ברהמ"ז שעורר את הציבור לשמח בשמחת חתן ובטוב לבו התחיל לזמר בקול רם ולרקד בעוז ובתעצומה ובמוצש"ק נפרד לשלום מתוך רב ברכות ושובע שמחות - הוי! לא עלה על רעיונו שזה היה הפרידה הקשה טרם הלך למנוחות ואותנו עזב לאנחות

כל כך חי היה חי' עם בית מדרשינו, מי יתננו ירחי קדם כבר בביהמ"ד הישן בטעם זקנים פע"א כשהיה קאמפיין לתיקון רצפת ביהמ"ד עמד ר' ליבוש לעורר הציבור ובא בטענה כי בית מדרשינו זה הוא הדיינונג רום שלנו וכמו כשצריכים לתקן הרצפה בהדיינונג רום אין איש מונע עצמו מזה משום ממון וכדו' על אחת כמה וכמה לכבוד בית המקדש מעט הלזה

כאמור החלל בבית מדרשינו עדיין מורגש במדה גדושה כי מאז חסרונו כל אל"ה והי מי יתן תמורתו והמקום ירפא את שברינו בתוך כל ידידיו ורעיו ובני משפחתו המתאבלים מרה על פטירתו והמקום ינחם אותנו ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים עדי נזכה שיקוצו וירננו שוכני עפר בביאת משיח צדקינו במהרה דידן אמן.

א' ממתפללי ביהמ"ד בית ישראל דהוניאד

פה קרית יואל יצ"ו

למע"כ ידידי היקרים, עורכי הגליון הנפלא "אלה הדברים", המאיר לארץ ולדרים, מלא זיו ומפיק נוגה באמרים, נודע בשערים, מלאה וגדושה מאוצר המנוצר מפי הכה"ן הגדול מאחיו,

כאשר חלפה עברה שנה שלימה מאז שכבה הנר, ונשתתק קול גבורת הארי, ארי"ה שאג מי לא ידא, עלינו להביע גודל ההוקרה וההערכה מול מע"כ יוצ"ח ובני משפחתו אשר שמו נפשם מנגד לעשות שם ושארית לאותו גאון וחסיד, והנציחו זכרו הבהיר למען ידובבו שפתותיו בקבר, ע"י העלאת על הדפוס דברי תורותיו, חידושי המבריקים, דברי תורתו שרשם מפי כ"ק מרן רביה"ק זלה"ה, דרשותיו הנחמדים, ומכתביו מפר"י עט"ו המבורך, מלאים דברי חכמים וחידותם, מליצות מלאים חן, אשר טובא גניז בגווי', ובזה עשו שם ושארית להאי שופרא דבלע בארעא.

כאשר זכיתי להתעסק קצת בקדשים, ולעזור בהפצת אורו ומשנתו שמעתי המוני תגובות מבין ציבור הקוראים, ובעיקר איך שנתקבלו דבריו מאהבה, דברים מלאים דעת ותבונה, מלא מדע וחכמה, אשר גרם להתחבב על מאות ואולי אלפי אנ"ש, אשר במשך השנה העל"ט קבלו את הגליון בשביעת רצון מידי שבת בשבתו.

כעבור שנה לפטירתו אמרתי לצרף כאן איזה שרטוטים שכתבתי לרבים לפני שנה, מיד כאשר הגיע השמועה הל"א טובה היא כי באה בפטירתו של האי גברא רבא, והדברים הנאמרים אז עדיין שוה לחזור עליהם כהיום הזה.

ובהיות שבשעת מעשה ערכתי הדברים בלשון אידיש, אשארם כמתכונתם, ואולי יהיה בזה תועלת להכלל.

"אין די ספרים הק' טרעפן מיר גאר אפט באנוצט די מליצה פון פסוק "ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה, מי בעל דברים יגש עליהם". א בקשה צו די זקני העדה, די זקני שארית עמך בית ישראל "שבו לנו בזה", בלייבט דא מיט אונז, זייט צווישן אונז, ווייל "מי בעל דברים" יעדער וואס זוכט ווערטער פון התחזקות פון פריערדיגע צדיקים, יעדער וואס נויטיגט זיך אין חיזוק צו קענען אנגיין, יעדער וואס וויל זיך דערווארימען מיט אן אמת'דיג ווארט זאל קענען צוגיין צו זיי, מ'זאל קענען עפעס הערן, מ'זאל קענען עפעס מקבל זיין.

די אנשי כנסת הגדולה ווען זיי האבן מתקן געווען די ניינצן ברכות וואס יעדער איד בעט דריי מאל א טאג ביי שמו"ע, האבן זיי באשטימט א תפילה וואס מיר בעטן "על הצדיקים, ועל החסידים, ועל זקני שארית עמך בית ישראל, ועל פליטת סופריהם". אויב איז דאס א תפילה אין די שמו"ע איז א סימן אז דאס איז פון אונזערע סאמע וויכטיגסטע בקשות וואס פעלט זיך גאר שטארק אויס. יא, מיר מוזן וויכטיג האבן זקנים, מיר מוזן האבן עלטערע אידן צווישן אונז, אויב אין די פריערדיגע דורות האט מען אלעמאל געוואוסט און פארשטאנען די וויכטיגקייט פון די "זקני ישראל", איז דאס פילפאכיג וויכטיגער אין אונזער היינטיגער דור יתום, ווען מיר האבן שוין ליידער גארנישט פונעם פריערדיגן דור, מיר האבן שוין נישט צווישן אונז קיין 'אויגן וואס האבן געזען אויגן', וואס האבן נאך געזען פריערדיגע צדיקי אמת.

די בקשה פון "על פליטת סופריהם", האט אונז באטראפן מיט די פלוצימ'דיגע פטירה פון הגה"ח מגיד משרים רבי ארי' לייבוש הכהן וויינפעלד ז"ל.

עס איז אזוי שווער צו שילדערן דעם פילפארביגן מהות פון רבי לייבוש, אז עס זאל זיך פארשטיין די טיפקייט פון די אבידה, און פארוואס דער היימישער ציבור האט דא פארלירן א גאר אייגנארטיגע אבידה.

רבי לייבוש איז גראדע נישט פאררעכנט געווארן פאר א זקן, ער איז געווען הגיע לשנותיו של אביו ז"ל, זיין פאטער איז אוועק ביי די 75 יאר מיט ארום 30 יאר צוריק, דעמאלטס האט דאס געהייסן אן עלטערער איד, אבער כהיום הזה איז רבי לייבוש אוועק אינעם זעלבן עלטער, אבער לויט'ן היינטיגן באגריף איז דאס אין זיינע שענסטע בליענדע יארן.

רבי לייבוש ז"ל איז געווען א זעלטענער איש האשכולות, א כרכא דכולא בל', א מח נפלא, א בעל זכרון, א בעל תפילה מיט א בקיאות אין נוסחאות, א מגיד משרים מיחדי סגולה, א בעל מחדש נפלא, און א זיסער געשמאקער איד וואס יעדע מינוט צו פארברענגען אין זיין סביבה איז באמת געווען אן עונג רוחני.

אבער אויסער זיינע כשרונות וואס זענען געווען א מתנה מן השמים איז ער אליין געווען א זעלטענער טיפ. א איד 'א בעל הבית', ער האט כל ימיו שווער געארבעט פאר פרנסה, ביז זיינע לעצטע תקופה ווען ער האט אנגעהויבן צו לייזן מיחושים אויפ'ן הארץ ל"ע איז ער געפארן טעגליך צו דער ארבעט, און כל ימיו פארדינט זיין ברויט ביגיעת כפיים.

מאידך גיסא איז ער געווען א תלמיד חכם מופלג, פון זיינע בחור'ישע יארן ועד יומו האחרון איז ער געלעגן אין לערנען ראשו ורובו, עס איז געווען תורתו קבע ומלאכתו עראי, ער איז געווען פון די 'עומדים בבית ה' בלילות', ער האט יעדן פארטאגס געלערנט שעות ארוכות גמרא תוספות בעיון, הערשט נאכדעם איז ער געווען פון די קביעות'דיגע רייענדע מיט'ן 'ערשטן באס' וואס איז אריינגעפארן פון קרית יואל קיין מאנהעטן.

דער פארנומענער 'בעל הבית' איז געווען דער ליבלינג ביי זיינע גרויסע רבי'ס מרן רביה"ק בעל ברך משה מסאטמאר זלה"ה, און דער וויליאמסבורג-סאטמארער דיין כ"ק הגה"צ רבי ישראל חיים מנשה פריעדמאן זצ"ל, דעמאלסדיגער סיגוטער ראש ישיבה. ולהבחל"ח איז ער געווען א חברותא וריע דבוק מאח מיט כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מסאטמאר שליט"א, א חברותא וואס האט זיך אנגעהויבן בימי חברותם און אנגעהאלטן עד זיבולא בתרייתא. ווען כל שיחו ושיגו איז אלעמאל געווען אין לערנען, זיין מח האט אלס געפיבערט מיט חידושי תורה, און אלעמאל איז ער געווען פון די סארט תלמידי חכמים וואס 'שואלין אותו בכל מקום ועונה'. עס דערציילט אונז א איד אז מיט יארן צוריק זעט ער רבי לייבוש זיך ארויסשלעפן פון ספרים סטאר מיט צוויי שווערע זעקלעך ספרים, אויף זיין פראגע זאגט אים רבי לייבוש "די ישיבות הייבן יעצט אן צו לערנען גיטין, כ'האב איינגעקויפט ארום צוואנציג פרישע ספרים אויף די מסכת"...

און נאכאמאל, ער איז נישט געווען קיין מגיד שיעור און נישט קיין ראש ישיבה, ער איז געווען א בעה"ב וואס האט ליב געהאט זיך צו מאטערן אויף שווערע סוגיות הש"ס און דאס האט ער געטון כל ימי חייו, זאל דאס זיין אלס בחור אין סיגוט און שפעטער אין סאטמאר, זאל דאס זיין אלס אינגערמאן אין קרית יואל וואו ער איז געווען פון די 'פורניטשור' אין ביהמ"ד הגדול, אדער אין די שפעטערע יארן ווען ער האט געוואוינט אין וויליאמסבורג און זיך מסדר געווען אין כולל 'מעורר השחר', וואו ער איז געזעצן מיט חברותות יעדן פארטאגס און זיך דארט ממית געווען באהלה של תורה מיט אינגעלייט וואס וואלטן געקענט זיין זיינע אייניקלעך. אה, זיין קול נעימות התפילה, אין ביהמ"ד הגדול אין קרית יואל האט מען זיך געווערטלט אז רבי לייבוש הערט מען אלעמאל א גאנצן דאווענען, מ'דארף נאר קוקן צי ער שטייט ביים עמוד אדער ער זיצט אויף זיין פלאץ...

לא נתנשי מינך, עס וועט קיינמאל נישט פארגעסן ווערן דער "אז ביום השביעי נחת" מיט'ן אייגנארטיגן נוסח יעדן יום הקדוש ביינאכט וואס רבי לייבוש האט אראפגעלייגט; עס וועט נישט פארגעסן ווערן דער קול שאגת אר"י יעדן ראש השנה ווען רבי לייבוש האט זיך אויפגעשטעלט ביים ארון הקודש מאכן דעם אפיל פאר'ן מבצר הכוללים; יעדן מיטל-נאכט סוכות ווען ער האט געמאכט דעם אפיל פאר'ן גמ"ח מהרי"ט באגלייט מיט א הערליך שטיקל לומדות לכבוד יו"ט; און אזוי ווייטער די אלע דרשות ביי אלע מסיבות און ביי יעדע מאורע וואו מ'האט געהאט די געלעגנהייט אים צו הערן.

און ווי קען מען אויסלאזן און נישט דערמאנען די לאנגע יארן וואס ער איז געווען דער אפיציעלער 'בוחן' אין די ישיבה קטנה אין קרית יואל, ער איז געלעגן אויסגעקאכט טיף בעמקות אין יעדע סוגיא נישט ווייניגער ווי די ראשי ישיבה וואס האבן דאס פארגעלערנט די גאנצע וואך. זיינע שאלות קולע אל השערה וואס האט אריינגעברענגט א חיות און א לעבן אין די בחורים.

אבער עקסטער דערציילן די דעמאלטסדיגע תלמידים נפלאות איבער זיין אויסטערלישע זיהרות בכבוד הבריות, ווען קיינמאל האט נישט געקענט פאסירן אז ער זאל מבזה זיין א בחור, אריינגעבן א פסק פאר א בחור ברבים, אדער בעצם געבן א געפיל פאר א בחור ברבים אז ער האט נישט געקענט, נאר ער האט געהאט קונצליכע אופנים וויאזוי ער האט מאנעוורירט ווען אימער ער האט געזען א בחור וואס איז נישט בתוך הענינים, צו גיין ווייטער אנעם מאכן אן איבריגע וועזן.

מאת ה' היתה זאת, אז מיר האבן באזונדער זוכה געווען צו קולט זיין מחנותו של בושם, אין די לעצטע יארן האבן מיר פארברענגט מיט רבי לייבוש הונדערטער שעות, מיר האבן נהנה געווען מאוצרו אומצאליגע שמועות טובות, ווען יעדע ענין, יעדע מעשה, אלעס גייט באגלייט מיט א דעהער פון א תלמיד חכם, צריכה לימוד. ער האט געהאט א מהלך וויאזוי ער האט יעדע זאך אפגעלערנט און אויסגעטייטשט על פי דרכו, און דאס זיצן במחיצתו אדער שמועסן אויפ'ן טעלעפאן איז יעדע מינוט באמת געווען א שעה של קורת רוח, וואס אין לנו תמורתה.

דאס איז אונזער טרער אויף די אייגנארטיגע 'פליטת סופריהם', דער הערליכער אוצר וואס מיר האבן דא אנגעוואוירן. חבל על דאבדין.

אבער לאמיר גיין א שטאפל טיפער אין די סוגיא פון 'זאל הזקנים אמר שבו לנו בזה'.

מיר לעבן היינט אין א דור ווען מ'האט ליב צו זאגן 'איכשר דרא', און ארויסהייבן מיט וויפיל שענער און בעסער מיר זענען קעגן די פריערדיגע דורות.

מצד אחד איז דאס אן אמת, עס איז היינט דא א מעגליכקייט צו מקיים זיין מצות בהידור רב פילפאכיג מער ווי אמאל. די שפע רב, די טעכניק, און דער מציאות העולם האט אסאך ארויסגעהאלפן דערין. עס איז היינט דא פראצענטועל א ריזיגע מערהייט לומדי ועוסקים בתורה קעגן אמאל. כהיום הזה זענען דא מער מסיימי ש"ס וד' חלקי שו"ע ווי סיי ווען אינעם עבר. עס זענען דא איבער די וועלט אזויפיל טויזנטער ערליכע אינגעלייט, עובדי ה', וועלכע זענען זיך ממית באהלה של תורה, אידן מבקשים, אידן וואס קרבת אלקים יחפצון, און זענען כסדר פארנומען מיטן זוכן און קאכן לעשות נחת רוח להשי"ת.

אבער... עס איז דא נאך א בליק אין דעם ענין.

מִרְן רַבִּיהַ"ק מִסֵּאֲטֵמֵאֵר זִלְלַה"ה הָאֵט אִמְאֵל גַּעֲזֵאֲגַט וּוְעַן עֵר הָאֵט גַּעֲהֵרֵט עֵמִיִּצֵן זֵאָגן 'אִיכְשֵׁר דְרֵא', "חֲכֵמִינוּ ז"ל אִיבֵעֵרֵאֵל וּוְעַן זֵי דֵעֵרֵמֵאֲנַעֵן דַּעַם מוֹשֵׁג אִיכְשֵׁר דְרֵא' אִיז עַס בִּלְשׁוֹן בְּתִמְיָהָה 'וְכִי אִיכְשֵׁר דְרֵא?', וּוְיֵל בֵּי דִי הֵיִלִּיגַע חֲכָמִים אִיז גַּעֲוֹעַן א דְבַר פְּשׁוּט אִז דִּי דוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים קַעֲנַעֵן נִישְׁט זֵיִן בַּעֲסַעֵר פֿוֹן דִּי דוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים".

בֵּי א גַּעֲלַעֲגַנְהֵיִט אִיז אױסגַּעֲקוֹמַעֵן דָּאס אַרױסצױבֵרֵעֲנַעֵן מִיט א מֵשֵׁל.

גַּעֲוֹעַן אִיז דָּאס מִיט אַרוֹם 25 יָאָר צוֹרִיק, וּוְעַן מִיר הָאָבֵן עוֹסַק גַּעֲוֹעַן אִיז דַּעֵר עֵבוֹה"ק אִיז דִּי תִלְמוּד תּוֹרָה אִיז קֵרִית יוֹאֵל, אִיז דָּאן גַּעֲוֹעַן דָּאָרְט א קַּפֵּיע-מֵאֲשִׁין מִשְׁנוֹת קֵדָם. דַּעֵר מֵאֲשִׁין הָאֵט גַּעֲקַעֲנֵט טוֹן אִיִּן זָאָךְ 'מֵאֲכֵן קַּפֵּיס'... מִיר הָאָבֵן זִיךְ בָּאֲנוּצֵט מִיט דִּי מֵאֲשִׁין אַרִיבֵעֵר 20 יָאָר, דָּאס אִיז אױסעֵר דִּי יָאָרן וּוּאָס דַּעֵר מֵאֲשִׁין הָאֵט שׁוִין גַּעֲדִינֵט פֿרִיעֵר.

וּוְעַן עַס אִיז גַּעֲקוֹמַעֵן זֵיִן צֵיִט וְהֵלַךְ לִמְנוּחָתוֹ הָאֵט מַעַן גַּעֲקוֹפֵט א נֵיִעַ מֵאֲשִׁין, מַעֵר פֿאַרְגַּעֲשֵׁרִיטן, 'מֵאֲלֵטִי פֿאַנְקֵשָׁאן', עַס מֵאֲכֵט קַּפֵּיס, דָּאָבֵל-סִיִּדְעֵד, מַעֵרֵרֵעַ און שְׁנַעֲלַעֵר, עַס הָאֵט א 'סַקַּעֲנַעֵר' און נֵאָךְ א רֵיִי קַנַּעֲפֵלֵעֵךְ וּוּאָס מִיר וּוְיִסֵּן נֵאָךְ עַד הַיּוֹם נִישְׁט לִמָּה אֵלּוּ מִשְׁתַּמְשׁוֹת. אִיז אַבַּעֵר דַּעֵר מִצִּיאֹת אִז אִיז דִּי לַעֲצַטַע פֿאַר יָאָר הָאֵט מַעַן שׁוִין 2-3 מֵאֵל גַּעֲדָאָרְפֵט קוִיפֵן א נֵיִעַ.

פֿאַרוּוֵאָס?! וּוְיֵל דִּי אִמְאֵלִיגַע מֵאֲשִׁינַעֵן זַעֲנַעֵן טַאָקַע גַּעֲוֹעַן בְּלוִיזַע קַּפֵּיע-מֵאֲשִׁינַעֵן, אַבַּעֵר עַס אִיז גַּעֲוֹעַן אַן אִמְת'עַ גַּעֲבוֹיַעֲטַע אַרְגִּינַעֲלַע כִּלִּי. דִּי הֵיִנְטִיגַע מֵאֲשִׁינַעֵן זַעֲנַעֵן טַאָקַע פִּילִפֿאַכִּיג מַעֵר סַפִּיסִטִיקִירֵט, אַבַּעֵר עַס אִיז רִיסִיִקֵלֵט, פֿלַעֲסִטִיק, שׁוּוֹאָךְ גַּעֲמֵאֲכֵט, און צוֹבֵרֵעֵכֵט זִיךְ יַעֲדֵן שְׁנֵי וְחִמִּישִׁי.

הוּא הֵדִין בְּשִׁטְרֵיִמֵלֵעֵךְ וּוּאָס מ'פֿלַעֲגֵט אִמְאֵל גִּיִּן מִיט אִיִּן שְׁטֵרֵיִמֵל צוּוֵאֲנִצִּיג יָאָר, און הֵיִנְט הָאֵלֵט עַס קוִים פִּינֵף יָאָר, וְהֵיִנְט טַעֲמָא אױף נֵאָךְ צַעֲנְדִּלִּיגַעֵר חֲפִיצִים און פֿראַדוֹקֵטֵן אִיז אַונְזַעֵר גַּאנְצַעֵר הֵלַךְ יֵלַךְ.

וְהוּא הֵדִין אִיז מִיט אַונְזַעֵר 'אִיכְשֵׁר דְרֵא' דִּיגַעֵר דוֹר.

יָא, מִיר הָאָבֵן הֵיִנְט הֵעֵרִלִּיכַע ש"ס'ן, מִיט בִּיאוֹרִים און לִיקוּטִים, מִיר הָאָבֵן סִפְרֵי תוֹלְדוֹת וְהִיסְטֹרִיעַ, אױף יַעֲדַע נוֹשָׂא אִיז דָּא א לִיקוּט מִסוּדֵר, מ'דָּאָרְף גַּאֲרִנִּישְׁט נֵאָכְקוֹקֵן, מ'הָאֵט 'אֲוַצֵר הַחֲכָמָה', כֹּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה עַל רַגֵּל אַחַת. עַס אִיז זֵיִעֵר גִּרִינֵג צו זֵיִן א תִּלְמִיד חֲכָם און אִפִּילוֹ א גָּאון. יַעֲדַעֵר בַּעַל כֶּשֶׁרׁוֹן קַעַן זֵיִן א 'מֵאֲלֵטִי פֿאַנְקֵשָׁאן' גָּאון אױף א לֵיִכְטֵן אױפֿן.

אַזױ וּוְיֵי עַס תּוֹרָה'עֵר זִיךְ אַזױ עֵבוֹדָה'עֵט זִיךְ...

מִיר הָאָבֵן שְׁאָרְט-קָאָט'ס צו אַלַע מֵהֵלְכִים אִיז עֵבוֹדַת הַשֵּׁם. עַס זַעֲנַעֵן דָּא מִשְׁפִּיעִים יַעֲדַעֵר לױט זֵיִן גַּעֲשֵׁמֵאָק, מ'קַעַן זִיךְ וּוְעַלֵן לױטֵן טַעִיסֵט, און מ'קַעַן אױךְ טױשֵׁן לױט דִּי מֵאֲמַעֲנֵטֵאֵלַע גִּיסֵטַע. 'בֵּרַעֲסֵלֵב מִיקֵסֵט חֲב"ד', 'לִיטױשֵׁ מִיקֵסֵט קֵבֵלָה', בֵּרִיִטִיקֵיִט מִיט צַמְצוּם, און אַזױ אױךְ פֿאַרְקַעֵרֵט, אַלַע שְׁבִילֵי דַרְקִיעַ זַעֲנַעֵן אַפֿן פֿאַר יַעֲדֵן לױטֵן גַּעֲשֵׁמֵאָק.

יָא יָא, מִיר הָאָבֵן 'מֵאֲלֵטִי פֿאַנְקֵשָׁאן' מֵאֲשִׁינַעֵן, אַבַּעֵר כֵּאֲשֵׁר בָּא כֵן יֵלַךְ, כִּבֵּלַעוּ כֵךְ פֿלֵטוּ.

אַזױנְזַעֵרַע אִמְאֵלִיגַע תִּלְמִידִי חֲכָמִים זַעֲנַעֵן גַּעֲוֵוֵאָקֵסֵן תִּלְמִידִי חֲכָמִים דוֹרְכֵן זִיךְ צוֹבֵרֵעֵכֵן יַעֲדַעֵס בֵּיִנְדֵל אױף עֵמֵל וִיגִיעַת הַתּוֹרָה. זֵיִי הָאָבֵן גַּעֲדִינֵט דַּעַם אױבֵּעֵרֵשְׁטֵן מִיט א אױסגַּעֲוֵוִיִּנְטֵן תֵּהִלִּמ'ל און עֵבוֹדַת ה' בֵּין תְּנוּר לְכִירִים. דָּאס אִיז גַּעֲוֹעַן אַרְגִּינַעֲלַע אִמְת'דִּיגַע שְׁטַאָרְקַע כִּלִּים. דָּאס הָאֵט גָּאָר א שְׁטַאָרְקַע וּוְעֵרֵד, און דָּאס אִיז אַסָאךְ שְׁטַאָרְקַעֵר אױסגַּעֲבוֹיֵט.

אַז מִיר שְׁטִיִעֵן נֵאָךְ דִּי פִטִירָה פֿון אַזָא תִלְמִיד חֲכָם וּוְיֵי רַבִּי לֵיִבוּשׁ לַאֲזַט זִיךְ מִתְּבוֹנֵן זֵיִן אִיז דַּעַם פֿאַרְצִיִטִישֵׁן מֵהוֹת. א בַּעַל הַבֵּית, וּוּאָס אִיז דְבוּק אִיז תּוֹרָה, אַבַּעֵר נִישְׁט אַזָא "מִסִּים ש"ס" מִדִּי יוֹם בִּיּוֹמוּ... אַזָא "אֲוַצֵר הַחֲכָמָה" יַעֲדֵן, אַזָא אױבֵּעֵרֵפֿלַעֲכִלִיכַעֵר קוֹנָה פֿון אֲוִמַעֲטוּם, נָאָר אױפֿן פֿאַרְצִיִטִישֵׁן אױפֿן פֿון 'קוֹוַעֲטֵשֵׁן דִּי בָאָנַק', הָאֲרַעֲוֵעֵן מִיט א יַגִּיעָה עֲצוּמָה אױף יַעֲדַעֵר רֵש"י.

רַבִּי לֵיִבוּשׁ ז"ל אִיז גַּעֲוֹעַן א סַעֲמַפֵּל פֿון אַן אַרְגִּינַעֲלַעֵר סַאֲטֵמֵאֲרַעֵר תִּלְמִיד, א בַּעַל הַבֵּית א בֵּן תּוֹרָה, א אִיד וּוּאָס אִיז גַּעֲוֹעַן מֵלֵא גוֹדוּשׁ אַבַּעֵר אַלַעֵס וּוּאָס עֵר הָאֵט אִיִּנְגַּעֲקוֹיִפֵט אִיז גַּעֲקוֹמַעֵן מִיט א יַגִּיעָה עֲצוּמָה, און זֵיִנַעַ קִנִּינִים זַעֲנַעֵן גַּעֲוֹעַן קִנִּינִים נְצַחִים.

מִיר דָּאָרְפֵן נַעֲמַעֵן דִּי תִפִּילָה "וְעַל זְקִנֵי שְׂאֵרִית עִמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְעַל פִּלִּיטַת סוֹפְרֵיהֶם", און מִקוֹנֵן זֵיִן עַל הָאִי שׁוֹפְרָא דְבִלַע בָּאָרַעָא, אױף דִּי טִיִּיעֵרַע אֲוַצְרוֹת וּוּאָס מִיר פֿאַרְלִירֵן, און עַס אִיז חֲבֵל עַל דָּאָבְדִין, וּוְיֵל עַס אִיז 'וְלֵא מִשְׁתַּכְּחִין'.

אַקוּהַ שְׁבִזָה יַצֵּאֵתִי יְדֵי חוֹבְתִי בַּהֲסַפִּידָא עַל הָאִי גַּבְרָא רַבָּא שְׁזַכִּיתִי כ"כ לַהֲנוֹת בְּצַל קוֹרְתוֹ.

בַּהוֹקְרָה וִידִידוֹת וְרַב חִיזוּק עַל עֵבוֹה"ק בַּהוֹצֵאת הַגְּלִיּוֹן הַנִּפְלֵא

שְׁמוּאֵל שְׁלֵמָה טַעֲלַלַעֵר

הַתְּנַצְלוֹת הַמַּעֲרַכַת מַחֲמַת חוֹסֵר הַזְּמַן וְהַפְּנָאִי לֹא הִיָּה בַּאֲפִשְׁרוֹת לַהֲכַנִּיס כֹּל הַמֵּאֲמָרִים וּמַכְתָּבִים שְׁנִשְׁלַחוּ לַהֲמַעֲרַכַת וְאַתְּכֶם הַסִּלִּיחָה וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד

הספדים

דברי הספד נהי וקינה שנאמרו אצל מעמד הקמת המצבה

כ"ה אדר א' תשפ"ה לפ"ק

מאת כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א

דאס איז קחו מאתכם, וואס הייסט מאתכם, עס איז דא ווער ס'איז אין חיצוניות, עס איז אבער דא ווער ס'איז אין פנימיות, ר' לייבוש איז געווען אין פנימיות, קחו מאתכם תרומה לה', די תורה, די קול תפילה, עס איז נישט געווען חיצוניות'דיג, עס איז געווען קחו מאתכם, כל מי שיש בו, טייטשט מען 'בו' פון אינעווייניג, ווען ר' לייבוש האט געוואוינט דא איז ער געווען משופרא דשופרא פון קרית יואל, ווי להאי שופרא דבלע בארעא, עס טוט זייער וויי אז מ'האט פון אונז צוגענומען ר' לייבוש, מ'האט מתפלל געווען, עס איז געווען שווערע זמנים, שערי שמים איז געווען פארמאכט, מ'האט נישט געקענט אויספועלן א ישועה.

ר' לייבוש איז ארויפגעגאנגען אויבן, קחו מאתכם תרומה לה' די קול תפילה, ער האט געהאט א קול תפילה אויף דעם עולם, קחו מאתכם תרומה לה', בעולם העליון זאל ער אויך האבן א קול תפילה במנוחה נכונה בעולם העליון וואס איז לויט זיינע מעשים טובים אין תורה, עבודה, עבודת ה' זו תפילה און צדקה.

זאל ער זיין דארט אין הימל א מליץ יושר פאר די גאנצע משפחה, און פאר אלע זיינע ידידים, ער האט געהאט זייער אסאך ידידים, סיי דא און סיי אין שטאט, און פאר גאנץ כלל ישראל, דער אייבערשטער זאל העלפן, ס'זאל זיין בלע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

געווען מיט זיין גאנצע קאפ און מח, ער האט זיך אויפגעצייכנט וואס ער האט אלץ געזען, יעדע דבר חידוש, יעדע זאך וואס ער האט געזען, איז ביי אים געווען א חשיבות. ביי אים איז געווען קחו מאתכם תרומה לה', תרומה די תורה איז ביי אים געווען תורתו איז געווען קבע, קחו מאתכם תרומה לה' צו ס'איז געווען די קול תפילה, ווען ר' לייבוש האט געדאווענט אין ביהמ"ד האט ער מעורר געווען דעם גאנצן ביהמ"ד מיטצודאווענען, קחו מאתכם תרומה לה', תרומה איז טייטש א התרוממות, ר' לייבוש האט געפירט א געהויבן לעבן, מיט א התרוממות הנפש, און אז מ'האט געוואלט ווייזן וואס הייסט אן ערליכן בעה"ב, וואס הייסט א חשובע בעה"ב, איז עס געווען ר' לייבוש, עס טוט זייער וויי אז מ'האט אים פארלוירן, מ'האט צוגענומען פון אונז אזא חשוב'ן איד.

ער איז געווען עושה ומעשה, קחו מאתכם תרומה לה', ווען עס האט אויסגעפעלט צו גיין נאך געלט, איז ר' לייבוש געווען די אדרעס, ער האט מעורר געווען אידישע קינדער צו ס'איז געווען רב טוב, צו אלע אנדערע ענינים, ר' לייבוש האט מיט זיין ברייטע ידיעה און מיט זיין ערנסטקייט ארויסגעברענגט א רעספעקט, ער איז געווען פון די שענסטע תלמידים פונעם טאטן ז"ל, עס איז זייער שווער אז מען דארף זיך צוגעוואוינען צו זאגן ר' לייבוש עליו השלום, ר' לייבוש זכרונו לברכה.

כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים.

מיר געפינען די וואך אין די סדרה, משה רבינו האט געזאגט קחו מאתכם תרומה לה', מען זאל נעמען פון ענק תרומה לה', תרומה זאגט די בעל הטורים אין פרשת תרומה תורה מ', די תורה וואס מ'האט געגעבן צו מ' יום אויפן בארג סיני, די אמרי נועם זאגט תרומה איז בגימטריא קול תפילה, קחו מאתכם תרומה לה'.

איך וויל דא זאגן ווערטער, עס קומט זייער שווער אן צו זאגן דברי הספד, אויף ידידינו החשוב הרב הגדול בתורה ובראית שמים, ר' לייבוש ע"ה, אונז זעמיר צוזאמען אויפגעוואקסן אין די בחור'ישע יארן, ר' לייבוש שוין אלץ בחור איז געווען זיין דאווענען, און זיין לערנען מיוחד במינו, קחו מאתכם תרומה לה', ר' לייבוש איז שוין אויפגעשטאנען אין די פארטאג שעה'ן, עס איז געווען מלאכתו עראי און תורתו איז געווען קבע, די תורה איז געווען א קבע, דאס איז ביי אים געווען א קביעות, אפילו ער איז געווען א נהנה מיגיע כפו, איז געווען תורתו קבע, לימוד התורה איז ביי אים געווען בקביעות, עס איז געווען זיין חיות, זיין חיות נפש.

ר' לייבוש האט געלערנט גמרא מיט תוס' בעיון, ער איז געגאנגען פארהערן די בחורים, ווען ער האט געוואוינט דא אין קרית יואל, שיעור עיון האט ער מיטגעהאלטן וויאזוי מ'האט געלערנט, ר' לייבוש איז געזעצן און עוסק געווען בתורה, און ער האט עוסק געווען הן אין דרוש, און הן אין אגדה, און עס איז

מאת הגה"צ דומ"ץ קרית יואל ובעל אגלי דבש שליט"א

מיט עטליכע וואכן צוריק בין איך אנגעקומען שפעט בינאכט, ידידי ר' לייביש איז געווען עצור בחבלי מטה, איך בין געווען אין שפיטאל פאר צרכי חולה, איך האב אים אנגעוואונטשן אויפן טעלעפאון א רפואה שלימה, איך האב

איך האב געהערט, האב איך ארויסגעזאגט פון די טיפקייט פון מיין הארץ, די קינה צר לי עליך אחי, אר' לייביש הכהן איך בין פארווייטאגט פון די בשורה, וואס איך האב יעצט געהערט, נאמת לי מאוד, נאמת איז א לשון נעימות,

ליידער בין איך געוועהן די לעצטע פאר וואכן אין שפיטאל, און ווען איך בין ארויסגעקומען האב איך געהערט נעבעך די ביטערע בשורה, אז ליידער שבק לן חיים, שאגתי מנהמת לבי, איך האב געזאגט אזוי ווי

אמת מבית אבותיך און פון אנדערע צדיקי אמת וואס דיין טאטע און זיידעס זענען אלע געווען דבוק, דו קומסט ארויף דארט פארגעס נישט פון דיין שטוב וואס דו האסט איבערגעלאזט, וואס האט ארויסגעהאלפן די לעצטערע יארן, דיין בני בית דייע קינדער זענען געשטאנען מיט מסירת נפש פאר דיר די אלע יארן, זאלסט קענען זיין געזונט און שטארק.

אונזער נחמה איז דאס אז דו האסט נאך דא געלאזט דייע תורות, מאוד משכיל אל דל מ'וועט נאך נאכזאגן מאמרים וואס דער מגיד ר' לייביש הכהן פלעגט צו זאגן, קומסט ארויף זאלסט זען אויסצופעלן אלעס גוטס, פאר אלע דייע יוצאי חלציו, און פאר אלע דייע גוטע פריינד ארום און ארום, אלע וואס האבן דין אינזין געהאט ביז דער אייבערשטער וועט העלפן מ'וועט זוכה זיין צו ביאת גואל צדק ובא לציון גואל במהרה בימינו אמן.

די הייליגע טעג, מ'האט געדארפט אנווארעמען אידן זאלן טיילן צדקה ברוח גדושה, כולל אינגעלייט, מ'דארף טאקע יעצט דערמאנען לשבח ער האט אריינגעברענגט ווארעמקייט מ'זאל קענען טיילן פאר אידן אין כולל, מ'זאל ארויסהעלפן דעם כולל, נאמת מאוד פאר דעם אשרי משכיל אל דל האסט אריינגעברענגט א נעימות דערין האסט אריינגעברענגט חשק דערין, מ'דארף זאגן צר לי עליך מאוד אחי עס טוט מיר זייער וויי איך האב נישט געטראכט ווען איך האב גערעדט צו דיר די לעצטע מאל אז ווען איך וועל צירוק קומען וועל איך שוין הערן די בשורה מיין ידידי הנאמן לייביש איז שוין נישט דא.

לייביש איך קען דיר נאר איין זאך זאגן והלך לפניך צדקה, די דברי מוסר, וואס דו האסט אריינגעברענגט אין שטוב, דרשות וואס דו האסט אריינגעברענגט אין אידן, מ'האט געדארפט האבן א איד א מגיד, התעוררות, ר' לייביש וויינפעלד איז דער מענטש ער זאגט דאס, די אלע זאכן זענען אפגעשריבן, דייע קינדער, די טייערע קינדער די משפחה ארום און ארום, וועט עס א וודאי אפדוקען מען וועט א וודאי איבער'חזרן ס'וועט זיין שפתותיו דובבות בקבר, אנדערע מגידים וועלן זעהן זיסע זאכן וואס דארט שטייט, מ'וועט ארויסנעמען פון דארטן און נאכזאגן, צו מ'וועט יא נאכזאגן בשם אומרו צו מ'וועט נישט נאכזאגן בשם אומרו, די זאכן וואס דו האסט געזאגט דאס איז די נחמה פאר אונז.

די נחמה פאר אונז איז אויך והלך לפניך צדקן דייע אלע מעשים טובים קומען דיר יעצט אנטקעגן, דייע מעשים טובים גייען דיר פירן תחת כסא כבודו יתברך שמו מקום שנשמת ישראל נחצבים, די זאכן גייען דיר באגלייטן ווייטער, מ'דארף אויך ארויסברענגען דיין משפחה אויפגעשטעלט קינדער יראי ה', אווזים במעשי אבות, מידות טובות, יראת ה', אלעס וואס זיי האבן געזען ביי דיר אין שטוב, ביי דיר אין שטוב האט זיך כסדר ארומגעטראגן מאמרים פון צדיקי

נאך געהאפט, ס'איז געווען פאר איך בין אריין אין שפיטאל, איך האב געהאפט אז ווען איך וועל צוריק קומען פון שפיטאל, וועל איך אים טרעפן בבריאות השלימות.

איך האב געטראכט צו מיר, צו זאגן בדרך רמז צר לי עליך אחי, אר' לייביש הכהן נאמת לי מאוד, עס שטייט אינעם הייליגן ייטב לב אין פרשת עקב הנחמדים מזהב ומפז רב, די תורה און מצוות זענען נחמדים מזהב און פז, ומתוקים מדבש מנופת צופים, זאגט דער הייליגער ייטב לב, וואס איז די כוונה, מתוקים מדבש ונופת צופים, דבש האט אין זיך א זיסקייט, עס איז אבער נישט זיס פאר זיך אליינס, דבש אליין אז מ'נעמט עס דארף מען עס אסאך מאל אויסשפייען קייער נוצט נישט דבש אליין, דבש איז געמאכט ס'זאל ממתיק זיין אנדערע זאכן, ווען מ'ויל זיס מאכן אנדערע זאכן לייגט מען אריין דבש, די תורה הקדושה מיט די מצוות זענען נחמדים מזהב ומפז מנופת צוף, די תורה הקדושה אליין האט אין זיך א זיסקייט, אן דעם וואס מען זאל דארפן אריינלייגן זיסקייט פון אנדערע זאכן, די זאכן אליינס זענען זיס בעצם, אבער צו דעם אז מען זאל זוכה זיין ווען מ'טוט מצוות און מעשים טובים, מ'זאל שפירן דאס מתיקות מ'זאל שפירן די זיסקייט, ווען מ'איז מקיים דעם רצון ה', איז אויך נישט יעדער איינער זוכה, ר' לייביש האט געהאט אין זיך די כח, ער זאל אריינברענגען א מתיקות, ער פלעגט זאגן דרשות, מ'האט אים מכבד געווען אלץ צו רעדן, אלץ געזאגט טרעפליכע ווערטער, זיס אריינגעטייטשט אין די פסוקים, די אידן וואס האבן געהערט זיינע דרשות, און זיינע טייטשן האבן געשפירט דערנאך א מתיקות, זיי האבן געשפירט דערנאך א זיסקייט אין תורה, זיי האבן געשפירט א זיסקייט אין מצוות.

דאס איז בדרך רמז צר לי אחיך, לייביש לייביש! עס טוט מיר זייער וויי, ווען איך האב געהערט די בשורה, איך דערמאן מיר צוריק, נאמת לי מאוד, זיין מתיקות, זיין זיסקייט וואס ער האט אריינגעברענגט אין די תורה, אידן האבן משתוקק געווען צו הערן, מ'האט געזען די טעוועלעך לייביש גייט רעדן מענטשן האבן זיך אנגעגארטלט מ'גייט הערן זיסע זאכן.

אויך בדרך רמז נאמת מאוד, מאוד משכיל אל דל, די דרשות זענען געווען, מ'האט געזאגט דרשות אויף עניני צדקה, אשרי משכיל אל דל ר' לייביש האט זיך געהאט זיינע טרעפליכע ווערטער, ער האט אריינגעטייטשט אין פסוקים, ער האט ארויסגעברענגט דעם גרויסן חוב פון אשרי משכיל אל דל, ס'איז געווען פאר

פ"נ

החסיד שבכהונה פה מפיך מרגליות מגיד מישרים מוכתר בכתר תורה וכתר כהונה וכתר שם טוב עולה על גביהם

הרה"ג ר' אריה לייבוש הכהן

בן הרה"ח ר' ישעי' יקותיאל זכרוננו לברכה

וויינפעלד

אבד חסיד מן הארץ אוי ואבוי לנו הנשארים

מי יעורר השחר בהגיון בתורה מפי סופרים וספרים

ר' ב' ידיו לו ברבות כתבים על התורה וש"ס אגדה ודרושים

שאיתפו ושמתחו בעוצם יגיעתו תמיד לחדש חידושים

י' אה דורש לעורר לבבות למוסדות החסד ולמעשה הצדקה

ורבים נהנו מהשיעורי תורה שלמד באגדה הלכה וחוקה

ה' יה דבוק לצדיקי סטראפקוב, סאטמאר וסיגוט, ובתורתם

זכרונם הבהיר היה נר רגליו וכל ימיו מסר מאורחותם

ל' פני ה' שפך שיח בתפילה ברגשי נפשו ובקול נעימה

ולברך את עמו ישראל באהבה מעומק לב פנימה

י' רא ה' נהנה מיגיע כפו וקבל פני כל בפנים אהובים

ולמעשה צדקה וחסד כיתת רגליו על פתחי נדיבים

ב' אשמורת הבוקר לשעות ארוכות עסק בתורה ושעשועיה

בחורי חמד היה בוחן ולימד דרך הלימוד בכל פרטיה

ו' עסק תורתו החייהו בעברו עליו עתים מצוקים וקשים

זכה לדורות ישרים נאמנים ורע ברך ה' גם בני שלשים

ש' זמן במרומים יפרש נפשו על נשמתו ולקץ הימיו יעמוד לחייה

זכרוננו לברכה פני כל מכיוון עדי נוכח במהרה לעת הישועה

נפטר בשנת השבעים ושש לימי חייו

ביום כ"ה לחודש שבט שנת תשפ"ד לפ"ק

זכרון בניו ויוצ"ח אשר בעדם שפך כל ימיו קונו לב כמים

מה כאן אף התם יליץ טוב ויעתיר בעדם לפני אבינו שבשמים

וינוח בשלום עד קץ הימיו ונשמתו תהא צרורה בצרור החיים

מאמר ארי' שוואג

דרשות נלהבות, לעורר הלבבות, במקהלות אלפי רבבות

דרשה אצל חנוכת הבית של בית רחל סאטמאר אנטווערפן יצ"ו בהשתתפות כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א מוצאי שבת פ' משפטים תשנ"ז לפ"ק

פאר א נס וואלט געוועהן דער ויצילני, אויב מ'מישט זיך שפעטער אויס.

מורי ורבותי! אין אונזער דור, איז אויך געוועהן א נס גדול פון ויצילני, אבער ליידער וויפיעל איז געוועהן ויתערבו בגוים, אין אפילו נישט עכ"פ וילמדו מעשיהם, עכ"פ מיטען לבוש אנשטאט וואס אין גלות מצרים, איז געוועהן ישראל מצוינים שם, שלא שינו לשונם ומלבושם, וויפיל יודען וואס האלטען שבת, אין עסען כשר'ס, אבער מ'האט זיך איינגעארדענט אין א נייע מדינה, מ'האט זיך אקלאמאזירט מיט די מאדע, מ'איז שוין נישט ווי א גר, אין אפילו יא! איז עס שוין נישט בארץ נכריה, מ'קוקט אויס כבני מדינתו, מ'האט שוין מער נישט קיין שייכות מיט יודען, פון אנדערע מקומות, רביה"ק זי"ע האט מחזיר געוועהן עטרה ליושנה, אז אפילו המון עם זאל גייט מיט בארד און פאות, אין אפילו טראגען שטריימלעך אופען גאס!, בכל מקומות מושבותיהם, ועל כולם האט ער אלץ יחיד מומחה, מרעיש עולמות געוועהן אויפען צניעות הנשים, ער געבויעט בית רחל שולעס, נישט נאר ס'זאל זיין א הבדלה פין די גאס, נאר ס'זאל זיין ווי ס'פאסט זיך פאר נשים צדקניות, ווי די חז"ל זאגען בזכות נשים צדקניות נגאלו ממצרים, אזוי זענען טאקע אנ"ש, אין אלע וואס האלטען זיך נאנט צו ערליכע יודען, זענען טאקע כגר בארץ נכריה, ס'איז נישט משיג צי זיין דער סייעתא דשמיא, וואס הר"ר מרדכי שטויבער דער מנהל פון בית רחל, האט אוועקשטעלט אזא בית רחל, וואס כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברכ ה', איז נישט מער ווי רעכט, אז אלע זענען כגר בארץ נכריה, קומען זיך צוזאמען מ'פרייט זיך איינער מיטען צווייטען, מ'שמיסט זיך א דורך, אין מ'געט פיזישע אין מארלישע שטיצע איינער דעם צווייטען.

ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, דערמיט מיין איך טאקע צו ערפילען, דעם חוב פון חז"ל אז פותחין בכבוד האכסניא, אין מיינענדיג

המשך בעמוד ג'

שולח ידו זיין זיי מתרה צי זיין מיט התראה אין שליחת יד ווייל זיי האבען פון זיך אליין בשמחה מקבל געוועהן די תורה.

ישע"י הנביא זאגט שאי סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו לך, בניך מרחוק יבואו, בלע"ה, ס'זענען זיך דא צוזאמען געקומען יודען פון פארשידענע וועלט'ס טיילען זיך מיט פרייען מיט א שמחת גמרה של תורה - זיך מתחמם זיין כנגד אורן של ת"ח אין מקבל זיין דברי חכמים כדרבנות, מפום ממלל רברבן מגדולי הרבנים ומרביצי תורה, אונזער גוריסער רב פון ק"י וועלכער איז געקומען בשליחות אביו כ"ק רבינו הגדול ה' יאריך ימיו ושנותיו בנעימים עד ביאת ינון אמן. די דברי חיזוק אין תורה ויר"ש וועט בלייבען איינגעקריצט אויף א לאנגע צייט ווי די חז"ל זאגען כל הנהנה מסעודה שת"ח מסובים בה כאילו נהנה מזיו השכינה ס'איז ממש געווען ו יחזו את אלקים ויאכלו וישתו.

מורי ורבותי וואס זאל איך ענק זאגן, אזא שבת התועדות וועט בלייבען איינגעקריצט אין גאלדענעם בוך פון יודישע געשיכטע, מיר געפינען אין יענע וואכעדיגע סדרה משה רבינו ע"ה, האט געהאט צוויי קינדער שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה, איז קודם קודם כל, דער נס פון ויצילנו איז דאך געוועהן פריער צווייטענס, דער גר הייתי איז דאך שלעכטע זכרונות, נו ווי גיט מען א נאמען, צו דערמאנען שלעכטע זכרונות. דער הייליגער רבי זי"ע, האט אויף דעם געענפערט שנת תשס"ז, דער צווייטער נס פון גר הייתי בארץ נכריה, איז ביי משה רבינו ע"ה, געוועהן גאר א גרויסע השיבות אין א נס, ער האט דעם נס באטראכט, נאך א סך גרעסער פון ויצילני מחרב פרעה, עפעס א קליינקייט 40 יאהר געוועהן אין מדין, אין האט זיך נישט אויסגעמישט מיט זיי, נאך אלץ געבליבען נישט נאר א גר, נאר אויך בארץ נכריה, ס'איז גארנישט זיין לאנד נאך אזא נס קען שוין באטראכט ווערען אויך דער נס פון ויצילנו, אבער וואס

א גוטע וואך אין א מזלדיגע וואך, ווען די שטאט אנטווערפען, איז נאך אינטערן רושם פון א שמחה, בבית כ"ק האדמו"ר שליט"א מפשעווארסק ה' ישלח לו רפו"ש במהרה, ווען בנו כבוד הרב הגאון הצדיק רבי ליבוש, האט בשעטומ"צ געפירט א קינד אונטער די חופה, האט השי"ת מזמין געוועהן ממשיך צי זיין מיט נאך א שמחה, דאס איז א משתה ושמחה לגמרה של תורה, פין דעם בית הגדול והקדוש.

אויפן פסוק ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו, ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, איז דא א מחלוקת רש"י אין רמב"ן, רש"י זאגט אז זיי זענען געוועהן ראויים לעונש, ווייל זיי האבען געגעסען אכילה גסה, - דער רמב"ן הק' איז מחולק אין זאגט אז דער ויאכלו וישתו, איז גאר געוועהן שמחה ויר"ט, וואס איז א חובה זיך צי פרייען מיט קבלת התורה, פונקט ווי מ'געפונט אין (דברים כ"ז) ביי כתיבת התורה על האבנים, שטייט דאך וזבחת שלמים, ואכלת שם ושמחתם לפני ה' אלוקים, פינקט ווי עס שטייט אין (דברי הימים ב' א') ביי שלמה המלך ויבא ירושלים, ויעש משתה לכל עבדיו, ווי אויך ביי דוד המלך ע"ה, ווען מ'האט מנדב געוועהן צום ביהמ"ק, שטייט וישתחו לה' זבחים לה' זבחים ויעלו עולות ויאכלו וישתו לפני ה' ביום ההוא בשמחה גדולה, דאס זעלבע דא אויך ביום חתונת התורה, האבען זיי געמאכט א משתה ושמחה ויר"ט.

אויב אזוי איז דאך שווער, אויפן רמב"ן וואס איז די רבותא, פון לא שלח ידו, זיי האבען דאך געמיינט לשם מצוה, - ענפערט דער כתב סופר אין (או"ח סי' ע"ה) ווייל סתם יודען זענען נאנט געווארן, ווי ס'שטייט כפה עליהם ההר, אין ווער ס'איז בצער שמעקט נישט קיין עסען און טרינקען, אבער די אצילי בני ישראל האבען מקבל געוועהן די תורה מיט שמחה אין זיי האבען ארויסגעוויזען זייער שמחה מיט אכילה ושתיה יתור מהרגיל כדי מ'זאל זיך לערנען פון זיי, אין דאס מיינט "לא שלח ידו" אז כ'האט נישט געדארפט